

Aan de raad van de gemeente Olst-Wijhe.

Raadsvergadering d.d.	15 juni 2015
Agendapunt	10
Voorstelnummer	2015/29
Opiniërend besproken d.d.	11 mei 2015
<i>Portefeuillehouder</i>	wethouder H.G. Engberink
Kenmerk	15.015698 * *
Datum B&W-besluit	26 mei 2015
Onderwerp	Voorstel tot vaststelling van de notitie Waardering mantelzorgers in Olst-Wijhe

INLEIDING

De meeste mensen willen zo lang mogelijk thuis wonen met zoveel mogelijk eigen regie. Zij hebben behoefte aan integrale ondersteuning en zorg dichtbij door een beperkt aantal bekende mensen. Mantelzorgers hebben in die zorg en ondersteuning een steeds centralere rol.

Onder een mantelzorger verstaan wij iemand die langdurig (langer dan drie maanden en meer dan acht uur per week) onbetaald zorgt voor een naaste met een ziekte/beperking. Deze zorgvrager woont in onze gemeente; de mantelzorger zelf kan ook elders wonen.

In de Wet maatschappelijke ondersteuning (“Wmo 2015”) is vastgelegd dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de ondersteuning van mantelzorgers bij het zorgen voor hun naaste, door middel van algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen. Daarnaast regelt de Wmo specifiek dat gemeenten in de verordening dienen te bepalen op welke wijze het college zorg draagt voor een jaarlijks blijf van waardering voor de mantelzorgers. Voor deze waardering van mantelzorgers ontvangen gemeenten een bijdrage vanuit het Rijk, gebaseerd op de voormalige landelijke uitgaven aan het voormalige “mantelzorgcompliment”.

Gemeenten zijn vrij in het bepalen van de wijze waarop ze een jaarlijks blijf van waardering willen inrichten. In artikel 18 van de “Verordening Wmo gemeente Olst-Wijhe 2015” staat: “Het college bepaalt bij nadere regeling waaruit de jaarlijkse blijf van waardering voor mantelzorgers van cliënten in de gemeente bestaat.” Met deze beleidsnotitie geven we richting en kaders aan waarbinnen onze gemeente de waardering wil vormgeven.

BEOOGD RESULTAAT

Mantelzorgers van zorgvragers die in onze gemeente wonen voelen zich in hun inzet gesteund en gewaardeerd.

KADER

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Financiële rapportage invoering decentralisaties sociaal domein per 1 januari 2015, 3^e begrotingswijziging

ARGUMENTEN

In ons beleid om mantelzorgers zich gewaardeerd te laten voelen vinden wij het belangrijk om in te spelen op de grote diversiteit binnen deze groep. Om waar nodig tijdig passende ondersteuning te kunnen bieden willen we bovendien graag met meer mantelzorgers in contact komen.

In de notitie “Waardering mantelzorgers in Olst-Wijhe” hebben wij een drietal scenario’s onderscheiden hoe de waardering voor mantelzorgers vorm kan krijgen in onze gemeente.

In scenario 1 kiezen we voor handhaving van de methodiek van het voormalige mantelzorgcompliment: waardering komt tot uitdrukking in (uitsluitend) een financiële bijdrage. Alleen wordt de doelgroep die er voor in aanmerking komt verruimd en het te ontvangen bedrag per aanvrager naar rato verlaagd van 200 euro naar 75 euro.

In scenario 2 kiezen we voor het uitsluitend waarderen van mantelzorgers via versterking van ons collectieve aanbod aan mantelzorgondersteuning.

In scenario 3 kiezen we voor een combinatie van een persoonlijke attentie die de zorgvrager voor diens mantelzorger kan aanvragen (ter waarde van 30 euro) en een versterking van het collectieve aanbod aan mogelijkheden van mantelzorgondersteuning.

Het voorgestelde voorkeursscenario (scenario 3) doet recht aan de diversiteit binnen de brede groep mantelzorgers. Zowel mantelzorgers die een voorkeur hebben voor materiële waardering worden erkend als degenen die de waardering vooral uitgedrukt willen zien in goede ondersteuning. Het scenario sluit ook aan bij wensen van mantelzorgers die een goede ondersteuning op maat vaak belangrijker vinden dan een geldbedrag, maar wel aangeven dat ze een symbolisch bedankje zouden waarderen.

De verstrekking van een individueel waarderingsgebaar kan tevens een bijdrage leveren aan het vinden en bereiken van (meer) mantelzorgers. En dit op te bouwen gegevensbestand kan tegelijkertijd de basis vormen voor toekomstige klanttevredenheidsonderzoeken en te ontwikkelen indicatoren rondom mantelzorg, waar uw raad tijdens de opiniërende bespreking van de Monitor Sociaal Domein op 2 maart 2015 aandacht voor vroeg. Tenslotte biedt het scenario ruimte voor verdere uitbouw van voldoende goede ondersteuning aan mantelzorgers, waaronder respijtzorg en nieuwe vormen van ondersteuning.

DRAAGVLAK

Op 24 september 2014 is in samenwerking met de Wmo Adviesraad een bijeenkomst georganiseerd voor inwoners uit onze gemeente. Tijdens deze bijeenkomst werd de mogelijkheid geboden om informatie over de decentralisaties te verkrijgen en werden de ca. 35 aanwezige inwoners uitgenodigd om in subgroepen en aan de hand van thema's hun inbreng en advies te geven. Een van de besproken thema's was de ondersteuning en waardering van mantelzorgers. De suggesties op welke wijze mantelzorgers in onze gemeente vooral ondersteund en gewaardeerd willen worden, zijn meegenomen bij het voorgestelde scenario.

De Wmo Adviesraad heeft de afgelopen periode bij diverse Wmo-onderwerpen (beleidsplan, verordening) in haar adviezen het belang van goede ondersteuning en waardering van mantelzorgers benadrukt:

- streven naar een situatie waarin mantelzorgers en vrijwilligers zich gewaardeerd en serieus genomen voelen en vanuit een gelijkwaardige positie in het zorg- en ondersteuningsproces plezier en voldoening in hun werk hebben en houden;
- aandacht voor het in evenwicht houden van de draagkracht en draaglast van mantelzorgers en daarmee voorkomen dat er nog meer beroep of een beroep op zwaardere zorg moet worden gedaan;
- een pleidooi voor keuzemogelijkheid voor mantelzorgers bij de jaarlijkse waardering van mantelzorgers inclusief de mogelijkheid van een geldbedrag.

In de vergadering van de Wmo Adviesraad van 25 maart 2015 is het onderwerp mantelzorgwaardering uitgebreid aan de orde geweest. De gedachtewisseling vormde waardevolle input voor de uitgewerkte scenario's. De aanwezige leden bepleiten een brede definitie van onze te waarderen mantelzorgers, in tegenstelling tot de beperkte doelgroep (AWBZ cliënten) die voor het landelijke mantelzorgcompliment in aanmerking kwam. Men realiseert zich dat daarmee een keuze voor uitsluitend financiële waardering een lager bedrag zou opleveren per aanvrager. Hoewel mantelzorgers vaak aanzienlijke extra kosten maken bestaat het beeld -uit onder meer het ronde tafel gesprek in september 2014- dat mantelzorgers de gemeentelijke waardering vooral graag vertaald zien in een goede ondersteuning, zich gezien voelen in hun rol en een (bescheiden) persoonlijk blijk van waardering. Een eventueel uit te reiken attentie moet naar de mening van de Wmo Adviesraad geen buitenproportioneel hoge uitvoeringskosten met zich mee brengen.

D66 diende voor de raadsvergadering van 10 november 2014 een motie "waarderen en ondersteunen van mantelzorgers" in. Deze motie is aangehouden. De inhoud hebben wij betrokken bij het opstellen van deze beleidsnotitie. Conform de inhoud van de motie wordt het hele beschikbare overgehevelde budget, bestemd voor de waardering van mantelzorgers, hier ook daadwerkelijk voor ingezet. Naar onze mening is het in dit stadium nog niet aan de orde om een bestemming aan te wijzen voor eventuele toekomstige budgetoverschotten uit de decentralisaties. Wij onderschrijven het belang van goede respijtzorg om

overbelasting van mantelzorgers te voorkomen. Respijtzorg is een van de maatwerkvoorzieningen Wmo die onze gemeente inzet vanaf 1-1-2015 (en voor die tijd vanuit de AWBZ werd verstrekt). Respijtzorg is een kostbare voorziening en wij willen graag zoveel mogelijk mantelzorgers deze voorziening kunnen bieden. Daarom gaan we de mogelijkheden van extra respijtzorgvoorzieningen via informele zorg onderzoeken. Dit past binnen ons voorkeursscenario 3, onderdeel “versterken ondersteuning”. De suggestie om via een campagne inwoners te stimuleren een paar dagen per jaar hulp te bieden aan mantelzorgers in hun buurt nemen wij graag mee bij de verdere uitwerking.

OPINIËRENDE BEHANDELING RAAD

Tijdens de opiniërende bespreking op 11 mei 2015 bleek het voorgestelde beleid voor de waardering van mantelzorgers (scenario 3) bij u breed op bijval te mogen rekenen. U constateerde, dat het voorstel goed rekening hield met de diversiteit binnen de groep mantelzorgers en dat zowel een verdere uitbouw van ondersteuning van belang is alsmede het in contact komen met (meer) mantelzorgers via een aangeboden persoonlijke blijk van waardering.

Wel is er aandacht gevraagd voor een goede voorlichting aan deze doelgroep (waar kan men alle noodzakelijke info vinden) en voor een actieve rol van het Toegangsteam om overbelasting van mantelzorgers tegen te gaan. Deze suggesties nemen wij graag mee bij de verdere uitvoering. Daarnaast is gepleit voor speciale aandacht voor jonge mantelzorgers. Wij delen het belang om deze extra kwetsbare groep goede ondersteuning op maat te bieden. Dit gebeurt in ons reguliere beleid en we hebben deze ondersteuning daarom opnieuw specifiek in het uitvoeringsprogramma 2015-2016 opgenomen.

Voorts is opgemerkt, dat de gemeente nog ervaring moet opdoen met het voorgestelde waarderingsbeleid en dat daarom een taakstellend budget vooraf voorbarig kan zijn of tot ongewenste gevolgen zou kunnen leiden. U gaf aan dat u eventuele afwegingen bij dreigend onvoldoende budget graag in de raad ziet terugkomen. Dit zeggen wij graag toe: in 2016 koppelen wij de financiële ervaringen na de eerste evaluatie aan u terug, waaronder eventuele (dreigende) budgetoverschrijdingen. Uitgangspunt blijft wel, dat de decentralisaties in totaliteit budgettair neutraal worden uitgevoerd.

Tijdens de oriënterende bespreking is de mogelijkheid geopperd om het waarderingsgebaar aan mantelzorgers te koppelen aan een lokale pas. Ons uitgangspunt is, dat mantelzorgers (ook zij die buiten onze gemeente wonen) het waarderingsgebaar eenvoudig kunnen besteden. Toch is verbinding met het lokale bedrijfsleven een sympathiek idee. Het zou zowel voor onze plaatselijke ondernemers een impuls kunnen zijn als ook de mantelzorgers wat extra's opleveren (budgetverruiming door lokale maatschappelijke kracht). Wel hebben wij twijfels bij de haalbaarheid vanwege de te verwachten uitvoeringskosten, maar het idee is de moeite waard om verder te onderzoeken, ook aan de hand van geslaagde voorbeelden elders. Dit zal niet tijdig op een goede manier afgerond kunnen zijn om in 2015 al aan mantelzorgers aan te kunnen bieden. Ons voorstel is daarom om het waarderingsgebaar in 2015 conform scenario 3 uit te voeren en om tevens in 2015 de levensvatbaarheid van een lokaal pasje te onderzoeken. Na evaluatie van de mantelzorgwaardering in 2016 kan hierover dan besluitvorming plaatsvinden.

Tenslotte bepleit u een regiefunctie vanuit de gemeente bij uitvoering van scenario 3. Ook in het huidige beleid neemt de gemeente op onderdelen de regie. Soms zijn wij juist bewust meer faciliterend en ligt de regie bij onze samenwerkende maatschappelijke partners (Breed Welzijnsverband). Door hen wordt ook nu al regelmatig actief samenwerking met bijvoorbeeld het lokale bedrijfsleven gezocht. Diverse activiteiten voor mantelzorgers (en ook vrijwilligers) kunnen op deze wijze worden gerealiseerd. Dit kan de komende jaren verder worden uitgebouwd. Wij nemen het pleidooi om inzet te plegen om op lokale schaal nog meer voor elkaar te gaan betekenen graag mee in de verdere uitwerking en brengen deze suggestie ook onder de aandacht bij onze maatschappelijke partners.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Voor de nieuwe gemeentelijke taak Mantelzorgwaardering is, conform uw besluit op 16 februari 2015, structureel jaarlijks € 110.000 in de begroting opgenomen. Dit budget is taakstellend.

Het voorgestelde onderdeel “persoonlijke waardering” ter waarde van 30 euro per zorgaanvrager is in principe een open eindregeling, afhankelijk van het aantal inwoners dat zich aanmeldt. Vanwege het bescheiden bedrag per aanvrager dat hiermee is gemoeid is het financieel risico beperkt.

Nr.	2015/29
Onderwerp	Besluit tot vaststelling van de notitie Waardering mantelzorgers in Olst-Wijhe

De raad van de gemeente Olst-Wijhe;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 26 mei 2015, nr. 2015/29;

gelet op artikel 2.1.6 van de Wet maatschappelijke ondersteuning;

besluit:

- de notitie "Waardering mantelzorgers in Olst-Wijhe" vast te stellen;
- het voorkeurscenario 3 uit de notitie uit te laten voeren, bestaande uit een combinatie van een individueel waarderingsgebaar (ter waarde van 30 euro per zorgvrager) en versterking van de ondersteuning aan mantelzorgers om overbelasting tegen te gaan.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering d.d. 15 juni 2015.

De raad voornoemd,
de griffier

de voorzitter

B.A. (Bart) Duursema

A.G.J. (Ton) Strien